

کریار
 بوهموشو ینیک
 به ۳ مانک یک
 به شش مانک دو
 به سالیك چوار روپه دهدا
 اعلان یا ایشیکی خوبی
 له پره دوا پیدا ده نوسریت
 بو دو دیر ۳ آنه ده سینریت

پیشکوتن

حفه جاز یک درده چیت

هموشتیک
 بو پیشکوتن
 ده نوسری
 —
 یکی به آنه یکه

— (سال ۱ ژماره ۳۰) — (روز پدینچشمه ۶ ربیع الاول ۱۳۳۹ ۱۸ نوامبر ۱۹۲۰) —

صد سال لمو پیش

پاش ماوه یه

والی سینه که چوته دره وه بو کن « بیجار » له هاتی
 ایمه که یشته وه امریکی بو سینه ناردوه که له سینه وک
 خوی احترامان بکیریت . لبر اوه کوره ناو بچی والی لکل
 قشونی خوی بو چاوپیکوتن به پیرمانه وه دیت . بلام
 چونکه من ایچکار لام ناخوش بو ام پیره وه چون و هرا
 و هوریا به وتم ناپی ناوی . میرزا وتی خان فرموتی ایمه
 ناتوانین فرموی اوبچی نه هیمنین . منیش وتم اگر
 و امانکوتی بکیشن هر ایستا ده کریمه وه سلیمانی له دوا پیدا
 دانزا که دو سه کس له کوره کوران بین به پیرمه وه هتا
 او باغه که له بیرمدا بو تیا دابزم . ام قسانه زور دیر بوه وه
 وختی که سوار بوین درنک بو بو . سینه له دوره وه جوان
 درده کوت . دیار بو خانو و بره ی چاک هیسه . ایمه
 نه چوینه ناو شار به چپدا کر این له باغی خسرو آوا
 دابزین .

باغیکی زور چاک و باشه . خیابانیکی سپی و کل
 باغچه جوان له ناو باغه که دا حوضیکی کوره و خانویکی
 زور پاک و تمیزی هیو . ام باغه چوارده سال لوه پیش
 امان الله خان والی ایستا بنای کردوه بو یادکاری باوکی
 خوی خسرو خان ناوی ناوه خسرو آوا . لبر درکای
 باغه که میرزا فرج الله برای امان الله خان وستابو . بخیر
 هانی منی کرد . پاش نیوه رو قاصدی تایتی له لای
 والیه وه هات . خوادشی له من کرد بو پاش حسانه وه
 له سینه لو ریکایه وه بچمه وه سلیمانی که ایستا اوی لی

هیسه . اکر توانیم وری کوت وا ده کم .

اوانه ی ایره دین همو له ناو خویاندا به زمانی کورانی
 ده دوان بلام لکل من به فارسی ده دوان . هموشیان
 برکی ایرانی یان لبر بو . که لای من زور ناشیرین و ناخوشه
 امانه به هیچ کلوجیک وک کورده کانی سلیمانی و ببه
 پیاو نین .

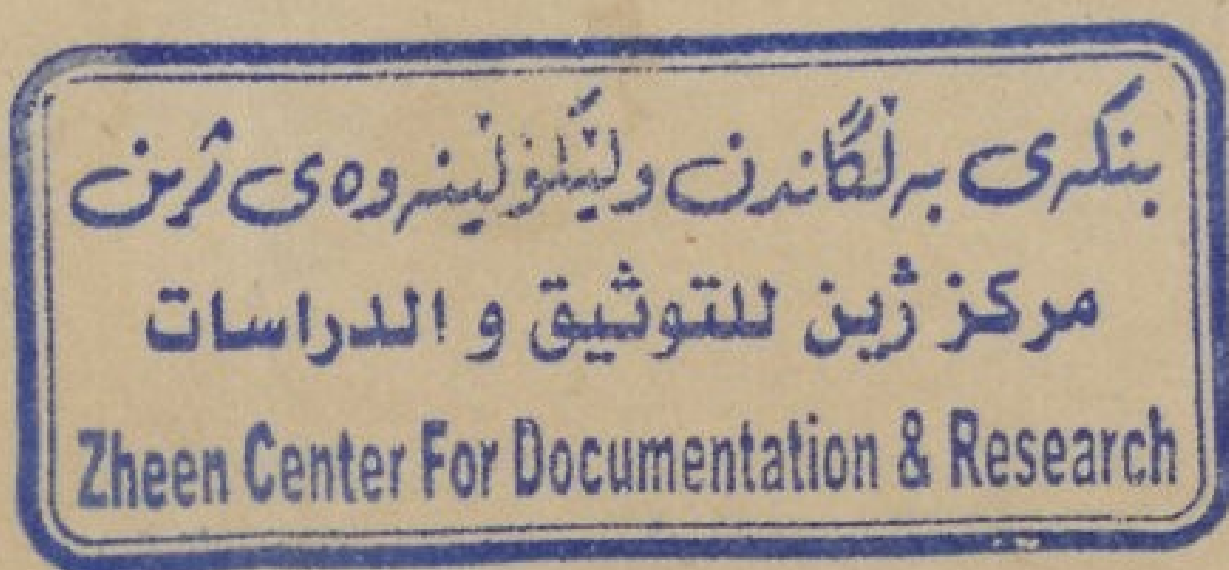
وک کوردی کوردستانیش آزانین یح وختیک
 لمانه ورد ده به وه و تماشا ده کم کرده وه و عادتکی ایرانی
 امانه تیچکان داوه . دیسان هنی وختی وا ده بینم تو او
 ایرانین . هر وها تماشای عمر آغا ده کم لکل کوردی
 « راست - اصل » دا جیاوازان زور درده کویت .

ماو پتی

۴

جیکای بی روه کان داده خریت و نامینیت

تا ایستا که بی روه کان جیکایکی تایتی یان هبو لبرامه
 بو . که له هموه وه دیاره نخوشی چیل و ناشیرین زیانرلم
 کرده وه بی جی یه وه بلاو ده بینه وه بو امده ی او نخوشیه بری
 بکیریت و بروز نه سنی اوان ژنانه ی که سره تالی او
 نخوشیه ی لی دیاری دان نهک به یچکی که بکات دس بچی
 حکیم درمانی بکات و نه هیلریت بچنه پالیان به پیوست
 زانرا بو که همو « بی روه کان » له خانویکدا کو بکریته وه
 وله ژیر تماشادابن . بلام . حاکم لای باش نه بو که له
 کوردستاندا به تایتی له سلیمانیدا جیکایکی وا بچی که له
 شارانی نریش بلین و سلیمانی و کوردستانیش وک
 شاره کی ایمه جیکای اوانه به تایتی دانراوه .

جو تو کا کی م - نوری چونکہ بہ شعر دایناوہ دیارہ
آزای زیارہ لبر اوہ پیش دوانہ کی تر کوت .

پیشکوتن

جو تو کا شتیکی چاکہ

لہ باس ہر شتی پیا را کیشترین اہمہ نوسپان
ایتر با بدینہ وہ سر باسی جوتیاری وزوی یکلان
لہ پایزدا خریک جو تو توو چندن ابی تا سر
لہ مال خوت انویت و بی عزیت آوی ادا باران
لہ جردہ و دز بدورہ قط ترسہ ہیچی لی نایہ
لہ ہاوینا لپاش دروینہ بیتہ سسرخلہ و خرمان
ورہ تو پی کیشتوی وخت ہاوینش تماشاکہ
و کو بامیہ تمانہ و کالک ولویا و باینجان
جک کہ لو پارہ بہ ی خاون زوی ایخانہ کرفانی
براستی خدمتیکی زوراکا بو ہا و ولاتیکان
کلہ مہ ونیل و ہوجاریکو جوتی کای لرو پی فر
ایتر دسماہ ناوی و کو دوکان بازرکان
بقالی و ام شتانہ ہیچ نہ وختی نابوت بو
لہ اخلیا الی اسپی کووانی سوزہ لی توم بیان
زوی و زار دولتیکہ نامریتو قط لہ ناو ناچی
فقیر و دست نروبو نابی قط خاون دغل ودان
بناغہ دولہ مندی ہر بہ جو تو کا ابی قائم
بہ جو تو کا الین عرض ہلد رین و پارہ درہیمانہ
تکاتان لی ام لم ایشہ دا تا پیشکون چاکہ
بلام دو بارہ پی ویستہ حکومت بیتہ یاریدان
لباسی توتن و کریار ولادی بی ش بنوسم با
کہ پارہ پی بوی دیتو ہزار روپیہ ابا زستان
بہاری صد دیراو توتن اکات و وازی لی دینی
اما توتن چہ توتن وردوپیس و بی کلاو کیشان
وچ و دارک زیاتر ناوی توتن بی بتسوی نادا
ہمو ہر دار و بردوزبل و پوش و قشیل و ایسقان
بچیتو پی بلی او توتنہ باطانی چند ایرتی
بہ سہ لیرہ عجمی کتری نادم بصد قرحان
لہ عرضی وشک ورق توتن پیابی واشی بفروشن
کوابی با ہمو دس کیفہ جوتیاری وزوی یکلان
سلیمان . م . نوری

بو امہ کہ سالیانی بہ پاک بمینتہ وہ و لکل او اشارانہ
لم ایشہ دا نہ زمیریت واپکی امہ دخریت و ام جیکا
و خانوہ دادہ خریت . او زانہ کہ ہتا ایستام کردہ وانہ یان
کردوہ اوی نخوشی ہیہ و ابر دستی حکیمہ چکی
دہ کاتہ وہ . لکل اوانی ترواز لم کردوہ ناشیرینہ بی جی
وری یہ بمینن (دہ کریت بہ باش ناو بیرین و آبرویان
دست کویتہ وہ) خودیارہ درکای بخشینی خو وایش
ہمو وختیک بو « توبہ » کراوہ یہ توبہ بو کاکہ کارہ .

اوانہی کہ لہ ریکای خراپہ وہ درون بیریکی اوہ
دنیا و آکر جخم ورقی خووانی بکہ نہ وہ . ام پینچ شش
روزی دنیایہ بہ بیسی و چپلی رانہ بویریت و ناو
نہ زریٹ . ام لشہ پاک و باشہ بہ ہیچ و پوچ بہ خووانی
بہ و نخوشیہ خراپانہ لہ ناو نہ بریت . چاکہ .

اوانہی کہ بو ام کردوہ خراپانہ لہ قوربن و پناوہ ابروی
خویان دہر برن دیسان کرم کرم لہ زیر تماشاکردن و چار
دیری دا دہن . بو امہی کہ ہتا بکریت کم بیتہ وہ وردہ
وردہ نہ مینی . و نخوشی تیا دیاری دان زو حکیم
بسیارہ وہ بوستی درمانی نخوشیان بکریت نہ ہیاریٹ
بلا و بیتہ وہ .

پیشکوتن

۶

نوسینہ کریاریہ کان

لہ ژمارہ ۲۷ و ۲۸ اکتوبر ۱۹۲۰ پیشکوتن دا تہومان
کہ نوسینی کوردی دہ کرین اوانہی کہ نوسینیان خستہ وہ
ام بازاری پیشکوتنہ وہ لہ یانزہ ام سیانہی کہ وا چاپ
کراوہ بہ باشر پینرا چونکہ ہشتہ کی تر لہ کتیب و بیستنی
ور کبرا بو وک امانہ کہ ہر بہ برا ہاتوہ چاک نہ پینرا
چونکہ ور کرتن وک خوریک خستن و داہینان کران
نیہ . آزایی زیاتر لوہ دایہ کہ پیاو بہ پیری خوی ریکی
خات نہک لمولوی ور کریت .

او ۳ یانہ کہ کران یکد مینیان باسی جو تو کایہ کہ
م . نوری و توتی پنجا روپیہ وردہ کریت .

دوہ میان بو پروکی زکی صائبہ ۳۵ روپیہ وردہ کریت

۳ مینان روزوہ بونیک محمد جمیلہ بیست و پینچ

روپیہ وردہ کریت .

بو چروک

بج وختی ام قامیشه دولته . ام آسنه دوکرته اکریم به
 دستوه زمانم توی توی ابی . خونین دل او دلویه دلویه
 سورانه له همو شارکی لشمه وه کو آیته وه و آتکی
 حوز یکی سور دخاته برچاوم تنوک تنوک له چاومه وه
 فرمیدک ارژی و لبر پیا بیریک پیا ابی . سرم و کو
 مزراحیکی دک دک به کوز دایکتی کیز و سور آخوا و
 له یینا آمینته وه . او هنسکانه ی له بنکی دله وه هل آکشی
 له کروما کو ده بیته وه هناسه م لی ده بری . دمه وی نختی
 لم کاسه لیو ریژه ی دلم بریزم و سرم سوک کم . صد
 حیف کره ی دل . کر په ی جرك . بو چروکی ناو زک
 که بلیسکه اوستی وک زمان هژده ها له فرکه وه سر آکشی
 هر چه سرچاوه ی فرمیسکم هیه ایکا به هلمیکی سور و
 له کته لومه وه دری آکا . هر و کو دوا هناسه مردو
 ایوم . چاوم و کو نانی سر صاچ وشک و رش آکاته وه
 لو وخته دا دمه وی به همو هیزی زمانم هاوار کم و کسی
 به دادمه وه بهیم بلام زمانم بسراوه . دمه وی به همو
 هیزی آژنوم راکم بلام ریم کیراوه به هر دو دست آکشم
 به سر و پوته لایکی خوما و آژیریم بلام همو کس چاوی
 نوقاوه . همولا کوی کر بوه کس درد له من ناشنوی
 کس چاوم بونا کیری . هاوار صد هاوار . من چیم کرده
 خوا وام لی بکا . اکر نه بوایه به ناشکری اودست و چاوه
 اوکیانه ی خوا داویمی وک بخچه بوک ام پیچایه وه و ام
 کتا به سر و چاوی عزرائیل دا ... نه ام اوینست . بلام
 اوه یشم پی ناگری عزرائیلیم دست ناگوی له دوی اکریم
 و نایکی لیم بوه به سبیری خوم که بوی اچم اروا راو
 ودوی دهنم را اکا . هر نایکی تاروژی خوی نامکری
 منیش ده بی تا او روزه بتایمه وه . و کوزی خوم بدم .

زکی صائب

۴

« روزه وه بونیک »

له دواپی ام بهساره دا له بغدا اهاته وه شو یك له
 کرچنه وه دو کس بوین سوار دو بار که بو بوین له کل

قاطر چیه که دا سه سه له سکر مه وه هاتین دنیا چونکه
 هیچ جرده و دزو چیزی نبوی ترس ولرز بی دله داخوری
 به ری کوتین شو مانکه شو بو تریفه تریف او دیوی
 سکر مه دیته زور برده لانی و خوار و خبیچه هر له نیوه ی
 ریکا که من دابزیم بهزار نق و جتر سر کوم که هاتمه سری
 زور مانکو بوم له سو چیکی سر کره که وه فنکهل فسیکم
 دایه وه توزی دانشم وختی بره بری بیان بو مانکیش له
 آو بونا بو جریوه جریوی استیره کان و بریقه بریق مانکه
 شو که عیسان تیری له نه آخوارد هر وا تاس ای برده وه
 جیکه که م و اهل کو تبو همو قوییه قره داخم لی دیار بو
 هتا چاو بری اه کرد او دارستان قوییه به و کو آویکی
 زور منک و کش و مات سوز را کرا بو شنه شنی او با
 فینکه که اهات خشپ و هوری بو کلایانه آخست
 له ولایشه وه تازه شبق بیانی دابو قراغ و بیجاغ عاسمان
 سپی دا کرابو هر جنم که تیرم له روانینی به آخوارد
 له خواره وه له برده مندا له ناو قوییه دا جار جاره لوره لوری
 دعبا و معبا زریوه زریو و فرکو هوری چولکه و مولکه
 که وا تازه له خو هل اسان و اه که ران دلی دا آخور پان
 له ناو قوییه دا ناو به ناو شوان و موان آکو چکه یان
 کرد بوه وه برستقو هوری او آکرانه یش له دوره وه اه توت
 کله آستیره به انوینی او رونایکی نه بی توزه او با خوشه
 بون داره . او کر و کیوه سوزه . او دانیشتن و پال
 دانه وه یه او بر کرده وه یه هر وا تو زلقابه یکی مابوله
 خوشیا نا ببوریمه وه ام و دست هتا ماوم له دنیا دا لو چیکا
 و سعاته دا بومایه . له پریکا کابرای قطارچی کرانکی وتی
 فلانه کس . فلانه کس و نم هی بله باقه اوه چیه کوره
 وتی درنکه هلسه به ری کوه برین منیش هناسه یکی ساردم
 هل کیشا و هلسام و داپریم بو خواره وه له و سره ولیره یه
 به دو سه فله باز خوم پیکانه خواره وه پیش هتا و کوتن
 کیشتینه دربنکه که باور اه کن اویشم به قد سری لاخوش
 بولم لا ولولاه او برد و طاویرانه چون به عاسمانا سریان
 کیشتوته کشکشان سر هل اه بری کلاوت اه کویته
 خواره وه تافه تاف و هازه هازی او آوه سپیو سارده
 که اهاته خواره وه او با فینکه خیرا خیرا ایدا به سر و چاوما

له خوشيانا قايچم نبو بروم بريوه له بردر بنكا جوكله يكي
 نشميله و خنجيله ريك و پيك هل كبرا بو هر چوار لاي
 دارستان و سوزه كيا و كلي زرد و سور له وختي هتاو
 کوتا له قراغي او جوكله يه بارمان کوتا به زويا هتاو تازه
 اه كوت برسقه هتاوه كه له معين لقي كلاكانه وه اي دا
 به ناو جوكله كه دا له پرشنكه كاني چاوم رشكه و پيشكه ي
 اه كرد. كوتو پر آريكي نيله نيلمان كرده وه چايمكان لي نا

قاوه يكان پي كيان چونكه به ري آسن هاتبوين هيشتا
 سمون و بكمسد و پنيرو ماسمت بغدا و خيار و پورتقال
 باقوبه و قيسي و سيوي شاره بانمان تر و بري هه بو به
 چاي و قاوه وه تير و پرمان خوارد دوايي سرخويكان
 شكان و هلساين و هاتين بريوه - ايستا كيش و هتا
 او روزهي دام يلنه ليوي قبر او خوشيه م له بن دانايه -

محمد جميل

(ژماره نفوسى ناحيه و قضاكانى سلجاني وك ژيره وه يه)

پاشماوه يه

ناوى جيكاى پياو	ژن	كج	كور	هموي	چن خانوه	چن دي يه
خورمال	۷۸۴	۲۹۲	۳۱۶	۲۲۵۴		
هورين و شيخان	۹۹۴	۵۷۸	۵۰۴	۳۰۴۴		
وانيه	۶۳۸	۲۵۱	۳۵۱	۱۸۹۲	۵۱۱	۳۷
خلكان و چناران	۹۲۰	۳۵۲	۳۹۹	۲۵۰۱	۷۸۰	۳۹
قلعه دزه	۱۱۲۵	۷۶۷	۷۴۵	۳۶۸۸	۱۰۷۸	۹۱
				<u>۱۹۲۱۹</u>		ماويى

- ۶۶ -

بوزانين همو

نومرو - ۱۵۵

له لايين حكومه وه بو سندنى ده يكي توتن ام نرخه ي كه له ژيره وه يه برراوه :

ناوى جيكا	نرخى باطمانيكى سلجاني	نرخى حقه يكي سلجاني
	عانه روپيه	عانه روپيه
شار بازير - سروچك	۳۹	۸ ۶
پنجوين	۳۶	۶
هلبجه	۳۰	۵
رانیه	۳۰	۵
قره طاغ - سرچنار	۲۷	۸ ۴
شاره زور - تانجرو - سورداش	۲۴	۴
چم جمال	۲۴	۴

بم پي يه هر زراعه چندي توتن هه بي ده يكي كي لي اسپنري -

ام نرخه دخلي به سر نرخ و حسيبي تجار و زراعه وه نيه - هر بو سندنى ده يكي -

۱۴ نوڤمبر ۱۹۲۰

معاون ماليه
 كپتان رايت

له چاپخانه حكومت له سلجاني چاپكرا